EDITURA UNIUNEI PENTRU LIBERAREA
UCRAINEI

RUSIA ȚARISTĂ

ASUPRITOAREA POPOARELOR

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, F. GÖBL FII
19, STRADA REGALĂ, 19
1914

EDITURA UNIUNEI PENTRU LIBERAREA
UCRAINEI

RUSIA ȚARISTĂ

ASUPRITOAREA POPOARELOR

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, **F. GÖBL FII**

19, STRADA REGALĂ, 19

1914

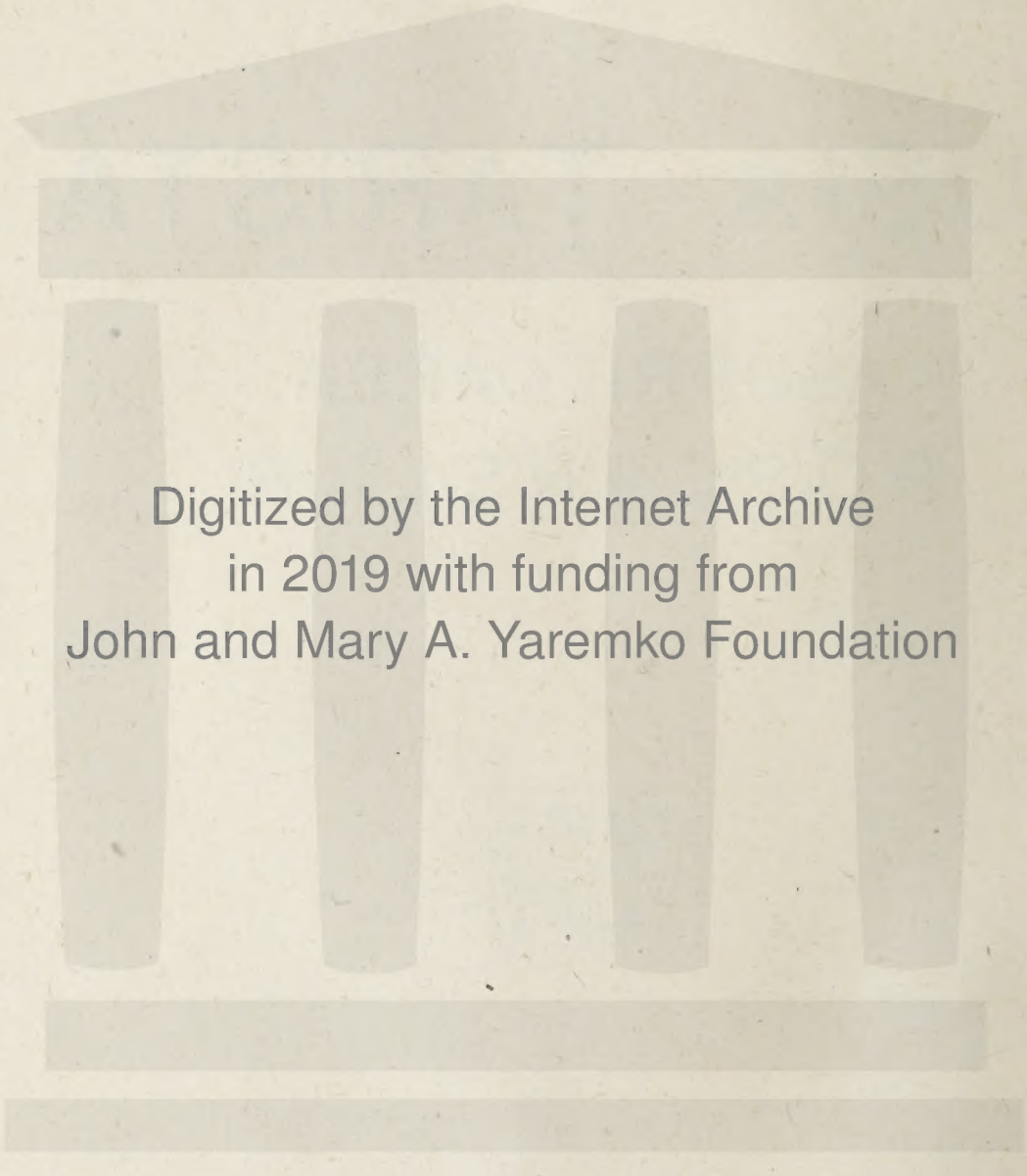

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
John and Mary A. Yaremko Foundation

https://archive.org/details/rusiataristasupr00unse

ZAMFIR C. ARBURE

POPORUL UCRAINIAN

(IN LOC DE INTRODUCERE)

Nu există în Europa o altă țară unde starea politică, economică și socială a popoarelor să fie așa de mizerabilă ca — în Rusia Țarilor. Orcâte neajunsuri întâmpină în calea lor spre progres și civilizațiune popoarele europene, orcât de lungă e calea lor spre realizarea idealului ce licărește înaintea ochilor omenirei necăjite, totuși toate aceste popoare întrezăresc lumina unui viitor plin de speranțe pentru o soartă din ce în ce mai bună, într'o viață socială mai conformă cu tendințele și aspirațiunile cele mai înalte ale omenirei.

Pentru popoarele Rusici, ca la poarta infernului lui Dante stă scris: *Caschiate ogni speranza voi ch'entrate!*

Pentru toate popoarele, din care e compus acest imperiu semi-asiatic, nu există nici o speranță într'o stare mai bună, nici o nădejde în mântuirea de sub jugul odios al despotismului sângeros și a barbariei mongolice.

In peninsula Balcanică, pe ruinile imperiului lui Abdul Hamid, în Asia depărtată, pe dărâmăturile marelui imperiu al bagdihanilor, unde de mii de ani a domnit familia imperială a Madjurienilor, în fundul Africei — pretutindeni omenirea de rasă galbenă și de rasă neagră ridică fruntea, se scutură de regimul despotismului, inaugurează o eră de propășire și de respect pentru demnitatea omu-

lui, — numai în imperiul Rus întunericul rămâne nepătruns de nici o rază de lumină, numai în imperiul Ţarilor, după zisa poetului duios a nenorocitei Ucraine, Taras Şevcenco:

Dela Moldovanul şi pân la Finlandezul
Popoarele în toate limbile tac,
De fericiţi ce sunt.

Fericirea mormântului! Fericirea nefiinţei!

Negura întunericului ce domneşte în imperiul Ţărilor de o potrivă îmbrobodeşte şi apasă asupra sufletului tutulor popoarelor subjugate de Rusia. In momentul de faţă chiar, când armatele muscălimei se menţin într'un colţ al Galiţiei dela răsărit, ziarele ruseşti împreună cu profesorii universităţilor ruseşti ca Struwe şi alţii sau grăbit să tipărească programul viitoarelor represalii, ce trebuesc luate pentru a înăbuşi *cultura ruteană*, ce a putut să înflorească sub oblăduirea austriacă.

Rusia despotică stă la pândă, doritoare să gâtuiască *cultura ruteană* în Galiţia, acest Piemont pentru cele 30 de milioane de ruteni, ce zac în robia muscălească!

Cu un cinism feroce, ziarele ruseşti ne vorbesc cu emfază despre starea de mizerie a ţăranului rutean din Galiţia şi de necesitatea urgentă de a ridica starea economică a acestei populaţii agricole. Parcă întreaga lume civilisată n'ar şti că în Rusia populaţiunea agricolă trăieşte într'o stare de *foamete cronică;* că ţăranul rutean din Austria stă economiceşte incomparabil mai bine de cât ţăranul rus.

Diferenţa dintre starea materială a unuia şi a celui-l'alt, — a impresionat într'atâta armatele ruseşti de pe câmpul de răsboi, în cât chiar ziarele din Rusia au fost nevoite să menţioneze acest lucru.

Rusia Ţarilor, în curgerea secolelor, pe unde a călcat

n'a adus cu dânsa de cât barbarie—adică strivirea culturei naţionale, decăderea morală şi mizeria economică.

Rusia Ţaristă a pângărit până şi credinţa creştină, transformând-o în idolatrie şi bigotism, dând prin aceasta naştere la sutimi de secte în sânul poporului. Ortodoxia rusească e părtaşă la toate crimele Ţarilor. In numele ei şi a lui Rasputin s'au organizat pogromurile care au necistit Rusia în faţa omenirei întregi. In numele ei şi a Ţărilor s'a trimes la spânzurătoare floarea neamului— bătrâni — tineri şi tinere — copii — martirii luptei pentru liberarea nenorocitelor popoare căzute în robia Rusiei.

Peste acest infern domneşte *Ţarul Rusiei*, aliatul credincios al *Republicei Franceze!*

O alianţă în contra naturii, o alianţă monstruoasă dintre lumină şi întuneric, dintre progres şi reacţiune, între trecutul sângeros şi feroce, şi viitorul altruist al omenirei, între barbarie şi civilisaţie!

Şi ca să se salveze cel puţin aparenţele, Rusia Ţaristă declară sus şi tare, că de data asta armatele sale, vin în Europa ca să desrobească naţiunile subjugate. Călăul Poloniei jură în faţa lumii întregi că e sătul până'n gât, de sângele polonez vărsat, că e hotărât să libereze nenorocita sa victimă.

Rusia Ţaristă mai declară că vine în Galiţia ca să libereze poporul rus(?) de sub jugul închipuit al Austriei; să libereze biserica ortodoxă în Galiţia de eresia uniată să întregească *neamul răslăţit* de istorie, al *ucrainienilor*.

Câte cuvinte — atâtea minciuni sfruntate!

La 1878, la congresul literar ce s'a întrunit la Paris, a fost citit şi discutat raportul prezentat de către profesorul universităţei din Kiew, M. P. Dragomanow.

In acest raport se citeşte negru pe alb următoarea acuzare precis documentată în contra Rusiei Ţariste:

«Literatura ucraineană, ruteană sau mică-rusiană este proscrisă, persecutată de către guvernul rus.

«Membrii congresului vor crede cu greutate că o literatură întreagă este proscrisă într'un colţ al Europei şi că acest fapt e cu putinţă în secolul XIX. Dar iată un document oficial, un Ukaz imperial care risipeşte orice îndoială în această privinţă.

Iată acest Ukaz mongolic:

«Majestatea Sa Imperială, în ziua de 18 Mai, înalt a «poruncit:

«1. Introducerea în imperiu a oricărei cărţi sau broşuri, «publicate în străinătate în limba Ucraineană nu poate să «fie permisă, decât printr'o deciziune specială ministerială «şi numai în anumite cazuri;

«2. Este interzis, în tot imperiul, să se tipărească «cărţi şi broşuri, atât originale cât şi traduceri în limba «ucraineană;

«3. Sunt interzise orice reprezentaţii teatrale şi orice «declamaţii în limba ucraineană precum şi imprimate cu «text ucrainean a compoziţiilor muzicale».

Acest document istoric reprezintă o crimă faţă de omenire, de oarece printr'un asemenea *Ucaz* să pune capăt misiunei sfinte a unui neam întreg de a-şi da obolul său în tezaurul culturei umane.

De atunci şi până'n zilele noastre nu s'a uşurat întru nimica soarta ucrainenilor în imperiul rus: literatura ucraineană este interzisă, societăţile culturale desfiinţate, literaţii şi cărturarii ucraineni arestaţi şi exilaţi.

Persecutată în Rusia cultura naţională a poporului ucrainean s'a refugiat în Galiţia, unde sub regimul constituţional al Austriei a putut să se desvolte şi să acumuleze tot ce simte şi ce gândeşte acest popor martir.

Publicaţiunile cântecelor şi poveştilor poporului ucrai-

nean au atras atenţiunea oamenilor de ştiinţă din apusul Europei. Una din lucrările cele mai de seamă privitoare la neamul ucrainean — este a lui Alfred Rambaud, care a consacrat a patra parte din opera sa «*La Russie épique*» epocei ucrainene, adică epocei luptelor groaznice pe care le-au avut ucrainenii cu Tătarii şi Turcii dintr'o parte şi cu Polonii dintr'altă parte, lupte duse în sec. XVI şi XVII ai istoriei acestui popor de viteji.

Aceste lupte uriaşe a ucranienilor întrec mult valoarea istorică şi socială a mişcărilor ţărăneşti din Franţa în secolul XIV şi din Germania din secolul XVI.

«In poveste şi naraţiuni mai mult chiar de cât în cân-«tecele epice, zice Rambaud reiese caracterul poporului «ukranian, sufletul său ba vesel şi isteţ, ba sombru ca «istoria sa întreagă, *pasionată pentru revendicaţiunea li-«bertăţi şi dreptăţei*, călcate în picioare de boerii poloni «şi ruşi».

Mare ie tezaurul literaturei populare a ucrainienilor. Folkchlorul acestui popor e de o bogăţie uimitoare; el se compune din tradiţii, cântece istorice, poveşti, znoave păstrate cu sfinţenie în memoria ţărănimei rutene; mai cu seamă sunt remarcabile cântecele ucrainiene, cunoscute sub denumire generică de *dumi* (gânduri). Aceste *dumi*, datează din secolul XVI—XVII şi în ele poporul 'şi cântă durerile sale cele mari, în ele 'şi păstrează amintirea despre luptele cazacilor cu tătari, turci, poloni şi muscali; în ele, în fine cântă *despre libertatea încătuşată şi zăvorită în temniţele Rusiei, în ele blastemă pe asupritorul său viclean — muscalul*».

Poetul german Bodenschtedt caracterizează în următorul mod plastic poezia populară ucraineană.

«Nici întro ţară arborele poeziei populare n'a dat aşa de savuroare fructe, nicăiri geniul poporului nu se simte

cu așa de vie luciditate ca în cântecele poporului Ucrainei. Poporul care cântă ast-fel este desigur un popor ales».

Așa-i poporul Ucrainian!

Inaintea mea, pe masa mea de lucru, am o scrisoare îngălbenită de vremuri, este scrisoarea repauzatului meu prieten M. Dragomanow din anul 1877. August 15. Iată ce citesc în această scrisoare:

« . . . . Așa dar pleci în România, hotărârea ce ai «luat este definitivă, lași redactarea ambelor reviste pe «mâna altora. . . . . *Acolo în acel colț a Europei în «Basarabia, în Bucovina, în Ungaria (adică pe la Bereg, «Marmaroș, Ugosca, Ung. în comitate Saroș, Zemplin «etc.) trăiesc umăr la umăr poporul român și poporul «Ucrainian, cari au aceiași soartă și pe acelaș dușman.*

«Deja între anii 1248-1282 un anonim scrisese în «*Annales Polonorum vetustiores* că la 1259 *Thartari su-«biugatis, Bessarebenis, Lithvanis, Ruthenis et alliis gen-«tibus.*

«*Bessarebenis* era numele românilor pe aceste vremuri, «*Ruthenis* — ruteni sau Ucrainieni.

«De atunci în coace de multe ori aceste două popoare «au luptat umăr la umăr în contra tătarilor, de sub ju-«gul căror s'au liberet. . . . . .

«Azi o parte din acești *Bessarebenis* și aproape în-«tregul popor *Ucrainean*, toți *Ruthenis* îndura jugul greu «a muscalilor.

«Nu ar fi logic oare ca și acum ca în trecut ei umăr «la umăr să lupte în contra aceluiaș dușman — Rusia «țarilor». . . . . .

In vijelia mondiană ce bântuie acum peste continentul Europei — poporul Ucrainian plătește tributul de sânge egal cu poporul belgian. Satele și orașele Ucrainiene ard, avutul acestui popor ales ie prădat de hoardele sălba-

tice ale muscălimei barbare, femeile necistite, copii pribegesc pe drumuri.

Dușmanul comun a *Ukrainei* și a *Basarabienilor* aliat astă dată cu Franța și Englitera vine în Europa sub masca unui liberator.

Pentru *reanșa* datorată *Franței bonapartiste* din anul 1870 mormane de cadavre sunt îngrămădite pe pământul Europei; valuri de sânge curg, orașe și sate ard.

La 1870 împărăteasa Eugenia a zis fraza memorabilă: *c'est ma guerre a moi!* Astăzi, vizitând pe răniți exîmpărăteasa octogenară exclamă: *c'est ma reranche a moi!* — Dar ce are Franța republicană, Franța lui Jaures, ce are omenirea a face cu acest trecut bonapartist a tutulor marchizilor *de Bazaine?!* . . . . .

Și dacă din această nebunie socială nu va ieși cel puțin libertatea *Poloniei* și *Ukrainei*, libertatea *Basarabiei*, apoi, împreună cu poetul nostru putem zice Europei înebunite:

De e sens într'asta, e'ntors și ateu —
Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu.

Acestea am de zis rusofililor noștri interesați, iar popilor noștri rusofili repet fraza venețienilor din secolul XVI:

Siamo romani, e poi cristiani!

Dr. LONGHIN ȚEGHELSKY

NU LIBERATOAREA CI ASUPRITOAREA POPOARELOR

In răsboiul actual ai cărui martori suntem, cei trei protivnici apuseni ai alianței Austro-Germană — sânt conduși de motive diferite celor de cari este condusă Rusia cu cei doi ajutori balcanici ai ei Rusia — împreună cu Serbia și Muntenegru — duc un răsboiu agresiv cu planuri criminale, având ca țintă împărțirea monarhiei dunărene. Anglia Franța și Belgia au fost atrase în răsboiu din motive de al doilea ordin, temându-se ca Germania — învingătoare a Rusiei să nu se întindă prea mult și astfel să le fie periculoasă.

Vinovata — care a aprins focul actual — a fost Rusia și numai Rusia. Sfaturile ei prietenești au întunecat judecata conducătorilor poporului sârbesc. Serbia a cazut victima intrigilor rusești — și în goana după realizarea aspirațiilor naționale — s'a coborât la nivelul planurilor balcanice a imperiului rusesc.

Valurile de sânge omenesc vărsate în zadar anul trecut în Balcani, distrugerea Turciei care n'a adus rezolvarea chestiei naționalităților în Balcani — Macedonia împărțita între diferite națiuni — măcelul între frați de pe malul Bregalniței—Albania care până acuma nu se poate organiza — și în fine, semnalul rasboiului general, asasinatul

sălbatic al celui mai slavo-fil dintre Hasburgi și al nevestei lui slavone — toate aceste au fost opera Rusiei.

Dânsă a provocat războiul în numele «liberării popoarelor slave de sub stăpânirea Germaniei.» Gazetele rusești naționaliste și conservatoare strigă de mai mulți ani despre necesitatea și inevitabilitatea acestei liberări; în numele ei s'a dus o propagandă rusofilă intensivă între popoarele slavone din Austro-Ungaria. Rusia și-a pus în gând să «*libereze*» pe sârbii din Bosnia și din sudul Ungariei, pe rutenii din Galiția pe Polonezii, Slovaci, Cehi, și chiar pe Românii din Ardeal, pe acești din urmă nu în numele slavismului ci în numele ortodoxiei pravoslavnice— sau poate chiar.... în numele dragostei muscalești pentru drepturile de libertate ale oamenilor.

Să-mi fie permis și mie — ca unui membru și delegat în parlament al națiunei, pe cari de asemenea vor moscoviții s'o libereze — să 'mi fie permis, să expun în câteva trăsături — modul cum ucrainenii (rutenii) înțeleg misiunea liberatoare a Rusiei — și ce atitudine avem noi față de dânsa bazați pe experiența tragediilor istoriei noastre.

Dar înainte de a începe acest lucru voiu căuta să arăt cititorului ce ie Ucraina și poporul ucranian care joacă în momentul de față un rol atât de important pe arena popoarelor și apare ca un măr de discondie între Rusia și Germania.

Ucraina se întinde — la apus — până la Prut — Carpați și rîurile Seana și Harva — la răsărit până la Donet, și Donul de jos și Caucazul apusean — la miază-noapte până la Pripet și Desna de sus (isvoarele Dniprului)—la miază-zi până la Marea Neagră și marea de Azov. Ucranienii sînt un popor slav, care în număr de 35 milioane locuiesc o țară imens de întinsă, peste 800.000 km. p. și

afară de aceasta sînt răspândiți în colonii prin Kaucaz, Siberia de sus, Amur, Dobrogea, Canada etc.

Ucrainenii austriaci din Galiția răsăriteană și Bucovina de nord se numesc oficial «*Ruteni*» de la medievalul *Ruthenus*, *Ruthenia*. In Rusia se numesc oficial — din tendințe evidente rusoficatoare — «*malo ruși*».

Limba ucraniană — după mărturica slaviștilor, Șafarik, Kikloș, Sreznevsky, Iagiets, Korș, Sahmanov și după convingerea Academiei imperiale de științe din Petersburg, se prezintă ca o limbă slavă de sine stătătoare — de ex. ca cea bulgărească sau ori ce altă limbă slavă. In nici un cas nu trebuie să fie considerată ca un «*dialect*» al limbii rusești — de cari se deosebește nu numai prin pronunțare, gramatică, sintaxă etc. dar și prin spiritul și istoria sa. Afară de această dovadă teoretică despre independența limbii și națiunei ucrainene, mai există o altă dovadă practică de mai mare valoare: literatura ucraniană independentă variată este mai veche de cât cea rusească, presa ucraniană, teatru, istoria ucraniană de aproape un veac, cadrele de mii de intelectuali ucraineni — mișcarea politică din ce în ce mai activă — lozinga căreia este «statul de sine stătător ucrainean de la Carpați la Caucaz.

Știința rusă oficială și-à însușit vechea epocă a literaturei ucrainene, așa zisa «*perioada din Kiev sau perioada knezilor*» din sec. X—XIII însemnată prin opere de-o extra-ordinară valoare cum sunt *letopisiți din Kiew*, *letopisețe din Galiția* etc. scrise în limba bisericească slavonă ucrainană. Această derogare e făcută pe motiv că limba literară din acea epocă a fost dusă de voievozi și de druginele și de creștinism în sec. XI-XII din Kiew la Moscova, unde a fost modificată (rusificată) și a servit ca baza limbii rusești oficiale din secolele următoare până

la împărăția Ecaterinei II, când literatura rusească introduce limba populară—și astfel de abea în sec. XVIII devine de sine stătătoare.

In realitate perioada din Kiew, a lui Vladimir cel Mare aparține exclusiv ucrainenilor — cari au format-o dându-i scriitori, centre culturale, limbă, colorit, spirit, etc. Strămoșii ruși n'au luat nici o parte activă în această mișcare culturală.

Mai târziu — din sec. XIII până în al XVIII literatura ucraineană se desvoltă cu totul independent, fiind la început sub influența bulgărească (întemeetorul ierarhiei ucrainene la năvălirea mongolilor din sec. XIV și XV a fost mitropolitul Pamiak, de neam bulgar) iar mai târziu e influențată de cultura latino-scolastică și polonă.

Literatura ucraineană foarte rodnică pe acele timpuri întrecea cu mult literatura sărăcăcioasă a Rușilor, dând slavilor pe Meletie Smotritzky din Galiția, a cărui gramatică slavono-bisericească — a fost primită de toți slavii și a devenit baza gramaticelor ucrainiană, rusească, sârbească și bulgărească.

In sec. XVII a început liberarea de sub influența atât slavono-bisericească cât și latino-scolastică și polonă, având ca țintă naționalizarea limbii literare, care se desăvârșește în 1798 cu Ioan Kotlearevsky din Poltava, care introduce în literatura ucraineană limba populară ucraineană curată, și noua ortografie națională fonetică. Dela el începe o nouă epocă literară ucraineană, care se continuă și astăzi și care a dat scriitori ca genialul Taras Șevscenko, Kulis, Ivan Franko, Osip Fedkovitch, Marko Vovciok, etc., oameni de știință Antonovici, Kostomarov, Dragomanov (fost profesor la Kiew și Sofia), Mihalciuk, Ogonovski, etc.

Epoca din Kiew se prezintă astfel ca un început organic *numai* al literaturii ucrainene. Din motive poli-

tice ca a fost acaparată artificial de către literatura rusească.

Tot asemenea perioada istoriei politice din Kiew (IX până la XIII) așa zisă «vechea Rusie» aparține organic istoriei ucrainienilor, și nici de cum nu formează începutul istoriei rusești, cum se predă în Rusia, în școlile oficiale. Statul din Kiew a lui Vladimir cel Mare și a urmașilor săi, a fost întemeiat numai de ucrainieni, pe când statul rus s'a înființat de abea în sec. XIII și XIV în albia Oka, Moscova și Volga din elemente slave și finlandeze amestecate.

Numai dinastia și creștinismul i-au fost date de Kiew.

Mai târziu în sec XIII, când Ucraina cade sub supremația Litwei și Poloniei — căile istorice ale Ucrainei și Moscovei merg deosebite. Istoria ucraineană din sec. XIV — XVIII se petrece în lupte cu lumea turco-mongolă — și în defensive în contra polonilor, neavând până la mijlocul sec. XVII nimic comun cu statul Moscovit, care părea despărțit cu un zid chinezesc de Ucraina și Europa — desvoltându-se în lupte cu popoarele fine și germanice.

In starea de desvoltare culturală în care se află astăzi ucrainienii pe amândouă părțile frontierei austro-rusești, ei reprezintă un factor politic important cu care trebuie să se socoată amândouă aceste împărății. Germania, Anglia și alte State europene nu mai stau indiferente față de mișcarea ucraineană și de câți-va ani încoace, presa din apus se ocupă de chestiunea ucraineană.

Ucrainienii din Austria sunt un popor desvoltat complect politicește, cu o viață politică intensivă (o presă însemnată, câte va partide, 30 deputați în parlamentul austriac, cu numeroși delegați în Landstagul Galițian și bucovinean); cu o cultură proprie (gimnazii, școli popu-

lare, societăţi ştiinţifice şi culturale, literatură, artă, teatru, museuri, o parte din catedrele din universitatea din Lemberg şi Cernăuţi, biserică naţională, etc.); cu o organizaţie din ce în ce mai solidă (mii de instituţii de credit, fabricaţiuni, etc.), cu o burghezie cultă naţională.

In ultimul timp ucrainienii au reuşit să dobândească o reformă favorabilă a sistemului electoral în Landstagul Galiţian şi bucovinean şi o perfecţionare a universităţii proprii ucrainiene din Lemberg. In viaţa parlamentară din Austria, ucrainienii au devenit un factor însemnat, e de ajuns să amintim despre obstrucţia ucraineană care a ţinut mai multe luni anul trecut în parlamentul din Viena.

Ucrainienii din Rusia, e adevărat, nu se pot compara cu cei din Austria din punctul de vedere al desvoltării naţionale—*ucrainismul* e persecutat aci de autorităţi, ca o crimă de Stat—însă acest lucru e contrabalansat prin numărul lor, cu tradiţiile vii naţionale, şi cu starea materială mai bună. Până 'n anul 1905, adică până la revoluţia rusească, în Rusia era interzisă chiar literatura şi presa ucraineană cea mai nevinovată, şi numai din 1906 avem gazete şi literatura neclandestină ucraineană.

Dela această dată viaţa politică ucraniană a devenit mai intensă, având în Duma I şi II multe cercuri ucrainene, cu aproape 50 de deputaţi. Dacă legea electorală din Duma III a fost aşa de radical modificată, asta e datorită numai faptului că au vrut să şteargă de pe faţa pământului reprezentarea ucraniană din Dumă, care cu programul său de autonomie a Ucrainei, ameninţa cu deslipire de imperiul rus. Reacţiunea care creştea, şi naţionalismul rusesc s'a îndreptat împotriva Ucrainei mai ales, care reprezinta pentru ei talpa lui Ahile. Dacă în Rusia represiunile în contra democraţiei sunt crude — ele sunt de o sută de ori mai crude pentru Ucraina.

De aceea, să nu ne mirăm, când ucrainenii din Rusia consideră Galiția ca un «*Piemont ucranian*» unde cu toată lupta împotriva pretențiunilor poloneze de a avea o supremație asupra ucranienilor, există o largă libertate constituțională.

Tot ca un «*Piemont ucranian*» e privită Galiția de către imperiul rus — de aceea vestitul propagandist panrusist — contele Bobrinsky — putea să scrie și să strige, că Rusia nu trebuie să se liniștească până când deasupra Carpaților nu va fâlfâi steagul rusesc.

Și iată Rusia a pornit *să liberexe* acest «Piemont ucranian» trâmbițând acest lucru în fața aliaților săi — și prin presa balcanică și cea română — pe deoparte vândută ei — iar pe dealtă parte rău informată.

Rusia merge să «*liberexe*» cele 4½ milioane de «*ruși*» din Austria! E vorba de ucrainenii din Austria.

Motivul acestei porniri de liberare a popoarelor slave — ar fi existența între ucranienii galițieni al unui mic partid rusofil, care proclamă unirea ucranienilor cu rușii, partid care n'are nici o legătură cu poporul, și de mult ar fi dispărut, dacă n'ar fi susținut de subsidiile de milioane din Rusia, din partea contelui Bobrinsky, a asociații mari rusești, a societății slavone de filantropie și din partea acelor cercuri oficiale, cari se află îndărătul acestor fel de societăți.

Lipsa oricării culturi rusești — literatură, teatru etc. arată limpede artificialitatea existenței acestui «*partid*» rusofil între ucrainienii galițieni.

In Galiția nimeni nu vorbește rusește afară de câți-va agitatori rusofili. Foarte semnificativ este faptul că odată dat votul universal, în parlamentul Austriac din 31 ucrainieni aleși se află numai 2 rusofili; în Laudstagul bucovinean între 15 deputați ucraineni nu se află nici un

rusofil; iar în Landstagul, Galiţian din 35 deputaţi ucrainieni a fost ales numai un singur, muscalofil. Iarăşi foarte caracteristic e faptul că între cei 800 de subscrişi pentru foaia rusofilă din Lemberg «Rusia Precarpatină» o bună jumătate sunt representaţi prin persoane şi instituţii oficiale din Rusia, altă bună parte prin redacţii, cafeuri, cazinouri etc. din Galiţia şi numai 200 sunt adevăraţii rusofili.

Dar Ucranienii cunosc bine preţul «*sentimentelor liberatore ale Rusiei*» faţă de Galiţia şi de aceia odată cu izbucnirea războiului au trecut de partea Austriei şi Germaniei *şi contra Rusiei.*

S'au declarat în contra Rusiei — impinşi nu de prigonirile barbare ai Ucranienilor din Rusia, ci bazaţi pe atitudinea a întregii istorii de politică rusească faţă de naţionalităţile supuse ei — şi mai ales faţă de poporul ucrainian.

Acest popor de 30 milioane suflete, n'are şcoală, biserică, limbă naţională oficială; mai mult literatură şi presa ucraniană ie interzisă, oamenii politici ucranieni sunt arestaţi, şi trimişi în Siberia. Deputaţii ucranieni din prima şi a doua Dumă îşi ispăşesc până acuma pedeapsa în Siberia, iar poşta rusească e obligată să denunţe poliţiei şi jandarmului pe acei cari primesc gazetele ucraniene *fie chiar cele permise oficial*, — denunţuri cari sunt neapărat urmate de represiuni. Afară de aceasta ucranienii atât din Galiţia cât şi din Rusia, îşi amintesc că, odată, trăiau mai bine pe acest pământ al lor, că au avut odată organizaţia lor proprie de stat, şcoli inferioare şi superioare proprii, biserica lor naţională autonomă, nominal numai sub supremaţia patriarhului din Ţarigrad, în definitiv însă autocefală, cu episcopul propriu la Kiew.

Inca înaintea luptei de la Poltava (1709) exista un stat ucranian propriu pe ambele maluri a Dniprului, cu organizaţie proprie (capul statului se numea «Hatman») cu armată proprie, care să afla sub protectoratul Rusiei, pe atunci numită «principatul moscovit». Acest stat ucranian, întemeiat în jumătatea sec. XVII de către Bogdan Hmelnitzky în toiul numeroaselor lupte cu regatul polonez poseda o bună jumătate din teritoriile ucrainene, şi anume, guberiile: Kiew, Cernigof, Poltava, Ecaterinoslav, Herson Podolsk şi Volânsk ; celelalte gubernii, patru la număr, erau sub stăpânirea Polonejilor.

Istovit de luptele fără sfârşit în potriva Poloniei ameninţat la Sud de către Hanul din Krimea, Bogdan Hmelnitzky s'a văzut nevoit să recurgă la ajutorul ţarului Moscovei, încheind un tratat în 1654, prin care se recunoaşte autonomia statului ucranian, vasal ocrotit de ţarul Moscovei ; analog cu relaţiile din trecut ale Bulgariei către Turcia. Acesta a fost începutul tragicului sfârşit al autonomiei ca stat a Ucrainei.

Ţarismul moscovit, atrăgând în cursă pe Hmelnitzky cu promisiuni de liberare de sub jugul polon, imediat după moartea acestuia calcă tratatului încheiat, amestecându-se în afacerile interne ale Ucrainei, caută să mărginească suveranitatea ei, puterea armată, autonomia Bisericei: şi aprinde cu bani şi agitaţii antagonismele sociale şi de partide din ţară. Ucraina atacată din partea Krimeici de Tătari, şi la apus de Polonezi, se găseşte într'o situaţie penibilă. Urmaşul lui Hmelnitzky, Hatmanul Ioan Vigovsky, om capabil şi gata de jertfă, caută să găsească alte combinaţii, încheind în 1658 un tratat cu Polonii la Gadeaci prin care Ucraina e recunoscută ca un stat independent aliat cu Polonia şi Litwa. Tot el distruge armata rusească la Konotop. Insă mişcările ţărăneşti pornite împotriva stăpânirei

și susținute din Moscova cu bani și arme îl silesc să abdice. Imediat se reînoiește tratatul cu Moscova, de data asta cu oare cari mărginiri în ce privește autonomia statului ucrainian (în politica externă, neatârnarea bisericei etc.)

Luptele dintre Rusia și Polonia, duse pe teritoriile ucrainene, au sleit puterile acestui Stat, și l-au dus la peire în 1667, împărțindu-l între puterile de mai sus. In acest mod, s'au format două principate ucrainene; cel dela apus de Dnipru sub jugul polon și cel dela răsărit de Dnipru sub jugul rusesc. Acum începe epoca cea mai tragică din istoria Ucrainenilor, epoca luptelor pentru liberarea de sub jugul polon și rus și unirea celor două părți ucrainene. Hatmanul Petru Doroșenko, cere ajutorul Turciei și Krimeii — dar nu e în stare să se împotrivească năvălirei polono-rusești.

Cel din urmă care a căutat, cu arma în mână, să smulgă Ucraina din strânsoarea muscălească, a fost hatmanul Ioan Mazepa, cântat de Bayron, Pușkin, Schelli, Voltaire în poemele lor. Un om cu extraordinare capacități politice și administrative. In timpul lungei și rodnicei sale domnii, starea economică a Ucrainei s'a îmbunătățit mult. O mulțime de școli noui s'au înființat, s'au ridicat clădiri mari și frumoase, armata s'a reorganizat. Dar ceeace e foarte important, s'au luat dela Polonezi o mulțime de pământuri, la apus de Dnipru. Această împuternicire a Ucrainei a dat curaju lui Mazepa și partidului patriotic ucrainian să treacă în 1709, de partea lui Carol XII, regele Suediei, în contra lui Petru I și August II, regele Polonilor.

Din nenorocire, invazia lui Petru I în Ucraina, a făcut imposibilă concentrarea forțelor ucrainene și a terorizat populația Ucrainei de Nord cu sălbătăcii ne mai auzite (mii de oameni erau crucificați dealungul drumurilor sau

bătuți cu cui pe plute și dați drumul pe ape). Importul produselor a trebuit să înceteze, fiindcă Polonia era de partea Rusiei, iar din Crimeea nu se aducea aproape nimic. Relațiile cu Suedia erau întrerupte din cauza depărtării. Iarna grea din anul acela a hotărît soarta lui Carol XII și a lui Mazepa, și a întregei Ucraine. In 1709, la Poltava, armatele ucraino-suedeze au fost învinse, cu eroismul disperat, de armatele rusești numeric mult superioare. Carol XII și Mazepa au trebuit să fugă în Basarabia, teritoriu turcesc.

Doborît de durere, Mazepa moare scurt după aceasta, și e înmormântat la Galați, lăsându-și țara pradă sălbătăciilor lui Petru-cel-Mare. Orașele ei au fost nimicite, populația decimată, biserica închinată «Sfântului Sinod» rusesc. Autonomia Ucrainei a fost mult mărginită, și îi lăsase numai o umbră de neatârnare. Partea din apusul Dniprului a fost cedată din nou Poloniei, ca aliata Rusiei în contra lui Carol XII și Mazepa. Așa s'a sfârșit ultima pornire de liberare a Ucrainenilor de sub jugul moscovit apăsător.

Tot ce-a urmat de-aci încolo a fost o agonie înceată a statului ucranian, pe brațele molohului de la miază noapte. Hatmani ucrainei erau sub supravegherea guvernatorilor trimiși speciali din Rusia — țara întreagă era copleșită de armata rusească. Ceva analog se întâmplă acuma în Persia și Egipt.

Biruri grele au început să apese Ucraina, în folosul Rusiei de sigur. Libertatea tipăritului a fost mărginită —fiind supus censurei din Moscova, ceia ce a redus mult producția cărților iar mai târziu chiar Cultura Ucrainei, armata a fost desființată fiind întrebuințată la secarea mlăștinelor, așa că putem zice că Petersburgul s'a ridicat pe fundamentul întărit de osămintele a sute de mii de Ucraineni.

In fine Ecaterina II, credincioasă tradiţiilor împăratului Petru, a dat lovitură de graţie, desfiinţând Autonomia Ucrainei prin Ucazul din 1764 — care prevede încorporarea teritoriilor — Ucraniene la împeriul rus, şi nimiceşte guvernarea Hatmanului. Cel din urmă Hatman contele Kiril Razumofski — Le roi en éxile — a fost obligat să rămâe la Petersburg; urmaşii săi ameninţaţi — au fugit din Rusia. Unul din strănepoţi, ie acuma unul din magnaţii de seamă din Moravia austriacă.

După desfiinţarea statului hătmănesc ucrainian rămăsese un mic teritoriu, nesupus jugului rusesc în jos de cataractele Dniprului — aşa numitul teritoriu «*Seci*» organizaţie armată a Ucrainei. Această republică armată, a fost desfiinţată câţi-va ani în urmă. Cetatea a fost bombardată — şi tot teritoriul ei până'n gurile Dniprului, alipit Rusiei.

Resturile din pământuri ucrainene — care se aflau sub stăpânirea Poloniei — au fost încorporate la imperiul rus prin acelaş mijloc de «liberare». Rusia s'a folosit de certurile interne din Polonia, şi mai ales de cearta socialo-religioasă a ucrainenilor din Kiew, Volâni şi Podolia împotriva Poloniei aristocrate, şi ultra-catolice, pentru a grăbi desfacerea aceştia din urmă, şi astfel la împarţirea ei să poată pune mâna pe pământurile ucrainenilor. Şi de data aceasta, luând teritoriile ucrainene de sub stăpânirea Poloniei, Rusia procede ca «Marea liberatoare a poporului slav ucrainian, de sub jugul socialo-religios polonez. Din nenorocire tocmai regimul absolutist a avut ca rezultat crearea iobăgiei şi o persecuţie strasnică urmată cu o nimicire silită a uniaţilor ucraineni.

«*Liberând*» aproape pe toţi ucrainenii Rusia a început să-i rusifice sistematic. Şleahta (nobilimea) ucraineană, acea care mai rămăsese după progromul din Poltava a fost rusificată prin şcoală, şi cariera ofiţerească-funcţionărească,

Clerul ucrainian prin supunerea lui Sfântului Sinod moscovit. Literatura ucraineană dispare mulţumită cenzurei din Moscova. Școala și tipografia au fost pur și simplu închise. Dacă mai adăogăm la acestea, că Ucraina, mai ales pe timpurile când aparţinea Poloniei, era sleită de puteri din cauza luptelor iar pătura cultă (șleahta și burghezia) era pierdută din cauza regimului polonez — vedem că poporul ucrainian nu mai putea să lupte în contra sistemului rusificator.

Timpul dela nimicirea republicei «*Seci*» și până'n anii 30 al sec. XIX este timpul letargiei neamului ucrainean. Deabea prin anii 30 ai secolului trecut a început o mișcare — întâi romantico-literară, ca la toate popoarele slave — apoi o mișcare politică.

In Galiţia, începe o reînviere a limbii și literaturei, iar în 1848, ucrainenii de aci se proclamă ca un popor viu, deosebit de poporul rus și polonez — acelaș cu ucrainenii din Rusia de Sud, și cer ca teritoriile din Austria să formeze o Ucraină autonomă. Regimul austriac până'n acel moment foarte binevoitor pentru aspiraţiile acestea — de-acuma crede că atrăgând pe Polonezi — (cari erau desnădăjduiţi în propriile lor puteri după ultima insurecţie împotriva Rusiei) își va servi mai bine interesele. Austria încheie un tratat cu Polonii prin care li se cedează acestora (șleahta și birocraţia poloneză) supremaţia asupra întregii Galiţii, în schimbul unei proectate revoluţii în Rusia și alipirea întregii Polonii la Austria. Acest lucru a avut ca rezultat o luptă grea de 40 de ani dusă de ucraineni împotriva persecuţiilor poloneze, luptă care urmează și astăzi. Această luptă a oţelit și a desvoltat neamul ucrainian într'atâta în cât acuma Galiţia cu școlile, presa, teatru, muzeuri, partide, a devenit Piemontul ucrainenilor rămași sub jugul rusesc.

Ucraina din Rusia a avut o soartă mult mai vitregă — fiindcă absolutismul și țarismul paralisează orice mișcare națională. Poetul cel mai mare ucrainian «Taras Șevcenco» și tovarășii săi au plătit cu deportațiunea în Siberia visurile lor despre o Ucrainâ legată federativ de Rusia. Curentul liberal din anii 60 au dat oarecari ilusii ucrainenilor — însă Ukazul țarist le-a risipit poruncind distrugerea edițiilor cărților scrise în limba ucraineană. Emigranții ucrainieni (Dragomanov) își mută activitatea lor la Geneva, literatura ucraineană se refugiază în Galiția, iar Ucraina rusească cade din nou în letargie, cedând toate forțele ei organisațiilor pentru înfăptuirea idealului revoluționar rusesc. Revoluția din anii 1900 trezesc aspirațiile naționale ale poporului ucrainian, se formează organisația ascunsă «ucraina revoluționară» se tipăresc broșuri de propagandă în acest sens. In timpul revoluției rusești, Ucraina își dă tributul său vieții sociale — politice — trimițând în primele două Dume numeroși deputați ucraineni, cari luptă pentru autonomia Ucrainei. In momentul de față, mișcarea naționalistă a devenit o mișcare de massă — numită de către naționaliștii ruși (Novoie Vremea și Gazeta din Kiew) «*Mazepism*».

Această desvoltare a neamului ucrainean de ambele părți ai granitei austro-rusești a grăbit isbucnirea războiului.

Cercurile oficiale naționaliste rusești vedeau în progresul uimitor de repede a poporului ucrainean din Galiția pricina deșteptării naționale ucrainene din Rusia — și ca atare intrigă austro-germană împotriva Rusiei.

Deși, Austria însăși, hipnotisată de Polonezi, până'n ultimul moment n'a înțeles chestia națională ucraineană și a favorizat persecuțiile din Galiția a celor d'întâi.

Desvoltarea firească a organismului național tânăr cu

toată prevenirea oamenilor de seamă ca Miliucof, Karcer, Korș, Șahmanof, a fost luată de ruși din cauza șovinismului orb, drept productul intrigilor din străinătate, având ca scop distrugerea Rusici. Aceasta a fost imboldul războiului, care amenința de câțiva ani.

Dacă Rusia, se înarmează de câți-va ani, asmuțind în acelaș timp pe Sârbi și Muntenegreni împotriva Austriei, pe Polonezi, împotriva Germaniei, pe popoarele balcanice unul împotriva altuia, pe Români împotriva Austriacilor, etc.—în Galiția, duc o agitație rusofilă prin bani broșure, emisari, — acestea toate le face numai și numai pentru că războiul cu Austria pentru ucraineni fusese hotărât.

Serbia, nu avea rolul principal printre motivele actualului război, era instrumentul intrigilor rusești. Ținta războiului, pentru Rusia, este ocuparea și distrugerea Piemontului Ukranian din Galiția. Mărirea teritorială a Serbiei, Muntenegrului și României e o vorbă în—vânt, după urma căreia speră să dobândească ajutorul acestor țări. La sfârșit toate statele Peninsulei Balcanice ar împărtăși soarta Ucrainiei, Poloniei, Finlandei, etc.

Aceste zise, credem că e limpede dece ucraineni ca un om sau declarat de partea alianței Austro-Germane. Mergând cu Austria și Germania Ucrainenii își apără Piemontul lor, și în acelaș timp tot *viitorul național ucrainian*. De aceia, din momentul în care a izbucnit războiul, toate partidele ucrainene din Galiția, deputații și presa s'a adresat către tot poporul ucrainian chemându-l la luptă împotriva marelui vrăjmaș, al neamului ucranian —împotriva Rusiei. Sfatul național ucrainian, întemeiat de conducătorii tutulor partidelor, exceptând desigur pe rusofili, cari sunt considerați de întreg neamul ca renegați vânduți — a organizat împreună cu tineretul ucrai-

nian un corp de voluntari. O parte din acest corp s'a luptat vitejește—în lupta dela Ijoka.

Punctul de vedere al ucrainenilor din Galiția e împărtășit de către ucrainenii din Rusia, iar expresia aspirațiilor lor politico-naționale este Uniunea liberatorilor Ucrainei.

Aceste rânduri, care poate aduc la cunoștința cititorului străin fapte nouă, neștiute de dânsul, au fost scrise ca să prevină popoarele balcanice despre misiunea «*liberatoare*» a rușilor.

Despotismul rus e în firea lu agresiv — și neîndouplicat în relațiile cu națiunile vecine. El nu recunoaște nici convețuire nici vecinătatea, ci numai ocuparea și apăsarea. El a înghițit unul după altul o mulțime de organisme de stat ca Ucraina, Litva, Polonia, Kurlandia, Liflanda, Finlanda, Crimeia, Basarabia etc., folosindu-se de aceleași mijloace liberatoare de agitație, ruble, corupție, intrigi, desbinare și la urmă cu năvăliri de armate. In Ucraina țăranii erau aţâţaţi împotriva boerilor — care la rândul lor era conruptă cu sperante de carieră și mărirea privilegiilor. In Polonia ucrainenii persecutați și ortodoxii erau atâțați împotriva polonezilor catolici. In Curlandia și Liflandia se aţâţau țăranii împotriva baronilor nemți, conrupți și ei prin carieră și privilegii. In Caucaz pe creștini în contra mahometanilor, pe tătari împotriva armenilor, pe armeni împotriva cerkejilor și a. m. d. S'au «liberat» aceste popoare de sub jugul polonez, german, suedez — pentru ca să fie supuse jugului de fier al Rusiei.

Ar fi bine ca popoarele balcanice — și vecinii nebalcanici ai Rusiei — să citească cu atenție aceste pagini ai Istoriei Rusești *nu după manualele oficiale rusești* sau după istoriciani plătiți și să-și închipuie soarta lor în cazul dacă Rusia ar eși învingătoare în războiul actual.

Noi care cunoaștem bine psihologia imperialismului rusesc, suntem convinși că după nimicirea Austriei ar veni rândul României, Bulgariei, Serbiei, Turciei, Greciei, Norvegiei și Suediei.

Iar învingerea Rusiei ar ridica între Balcani, Europa și Rusia un zid protector de state noi — Ucrainia, Polonia Finlanda, și odată pentru totdeauna ar fi chezășia popoarelor mici din nordul și centrul Europei și Peninsulei Balcanice împotrica *pericolului rus*. In deosebi pentru popoarele Balcanice — înființarea statului ucranian, ar îndepărta pentru veci Rusia de Marea Neagră, împrăștiind astfel nourii negri cari amenință de mai bine 150 ani gurile Dunării și întreg Balcanul. Despărțirea de Marea Neagră și peninsula Balcanică prin zidul statului ucrainian Rusia ar înceta să fie periculoasă statelor vecine și ar perde interesul pentru intrigele din Balcani.

Ridicarea zidului apărător, în primul rând al statului ucranian, ie o necesitate istorică pentru popoarele amenințate de Rusia. Intrebăm ce stat de la Capul Nordului până la Constantinopol nu se simte amenințat de pericolul rus?!

Deputat Ucrainean în Parlamentul Austriac

DR. LONGHIN ȚECHELSKY

PROGRAMUL
UNIUNEI PENTRU LIBERAREA UCRAINEI

Teritoriile locuite de ucraineni de pe ambele părți ale graniței austro-rusești, au devenit câmpul de răsboiu pe care se dau luptele decisive, și ceia ce este și mai însemnat, sânt mărul discordiei pentru care să luptă cei doi adversari.

Ucrainienii au tot dreptul să spuie, că acest răsboiu va da sentința soartei lor, adică ori Piemontul Ucrainean, adăpostul vieței noastre naționale, va fi distrus, ori că viața noastră națională va înflori și peste graniță, până la Dnipru și Marea Neagră.

Ucraineni îngenuchiați din Rusia nu puteau și nu trebuiau să rămâie ca simpli spectatori față de evenimentele actuale, ici au lăsat să li se audă vocea și au hotărât să-și ceară dreptul lor la neatârnarea națională.

Formarea statului ucrainean între Rusia și Europa se prezintă ca o necesitate istorică. Numai în acest cas se poate concepe o pace europeană durabilă. Ridicarea acestui stat ucrainean este cerută de interesele monarhiei austro-ungare și de desvoltarea posterioară a poporului german din monarhie și din statul german. Pentru poporul ucrainean este realizarea visurilor și aspirațiilor lui de secole.

După ce ucrainenii din Rusia au înțeles acest lucru,

au format o organizaţie naţională «*Uniunea pentru liberarea Ucrainei*» care reprezintă interesele socialo-economice ale poporului ucrainiean din Rusia.

In această Uniune intră reprezentanţii tutulor curentelor politice, care s'au unit pentru dobândirea independenţei politice a poporului ucrainean. Realizarea aspiraţiilor sale, se poate căpăta prin învingerea împeriului ţarist cu ajutorul forţelor aliate.

Ucraina independentă, trebuie să fie o monarhie constituţională consequent democratică, cu un singur corp legiuitor, cu toate drepturile cetăţeneşti şi naţionale, şi cu o singură biserică naţională.

In caz dacă numai o parte din teritoriile locuite de ucraineni vor fi liberate de sub despotismul ţarist, această Uniune îşi asumă misiunea de-a forma împreună cu pământurile locuite de ucraineni în Austria o ţară autonomă. In acelaş timp cu ridicarea statului ucrainean să prevede o reformă agrară radicală în folosul ţăranilor.

Problemele practice pe care vrea Uniunea să le aducă la îndeplinire sunt aşa de numeroase în cât nu pot fi schiţate de cât foarte sumar.

Ca să dea un ajutor real postulaţilor săi, Uniunea s'a ocupat cu formarea organizaţiilor naţionalo-politice din Ucraina rusească. Imediat ce teritoriile din Ucraina vor fi ocupate de armatele austro-germane, Uniunea se va ocupa cu organizarea naţional politică a acestor toritorii. Până atunci face pregătirile chemării unui congres naţional care să hotărască asupra reformelor politice de stat, a chestiunei agrare etc. Uniunea se va adresa diferitelor state şi conferinţelor internaţionale în scopul apărării intereselor poporului ucrainian şi a aspiraţiilor lui naţional politice, şi se va îngriji să popularizeze mişcarea ucraineană în Europa, prin presă şi adunări.

Uniunea pentru liberarea Ucrainei rămâne într'un contact continuu cu ucrainienii austriaci.

In timp ce Ucrainenii își pun toată nădejdea lor în victoria armatelor Austro-germane și în înfrângerea Rusici, ei privesc înaintea timpurilor și văd Ucraina liberă, neatârnată, ridicându-se pe ruinele închisoarei popoarelor, pe ruinele imperiului rus.

CĂTRE NAȚIUNILE EUROPEI

Politica de provocare a Rusiei a adus asupra lumei întregi o catastrofă — ne mai pomenită până acuma. Noi, Ucrainenii, fiii unui mare popor, împărțit între Austriaci și Ruși — persecutați neomenește de Țarismul moscovit — cunoaștem motivul acestui războiu. Nu este vorba de hegemonia «*Germanismului*» sau a «*Slavismului*». Războiul se duce între *Barbarie* și *Civilizație*. Puterea unei idei — a ideii *Panmoscovismului* — care amenință cultura și prosperarea Europei întregi, trebuește înfrântă. Aceasta e ținta războiului actual.

Folosindu-se de orbirea politică a popoarelor slave — Rusia întrebuințează această idee — numită greșit Panslavism, ca instrument al planurilor sale agresive. Această idee a adus Ucraina la un stat supus altor puteri, a distrus Polonia, a slăbit Turcia, și în ultimul timp a căutat să întindă laturile ei și asupra Austro-Ungariei. Porțile prin cari trebuia să treacă Panmoscovismul în mersul său triumfător spre Austro-Ungaria, erau *Galiția*. Noi, popor împărțit între două puteri, trebuiam să ajutăm Țarismul rusesc să pună mâna pe Gurile Dunării, pe Marea Neagră întreagă — și, în fine, pe Constantinopol. După diplomații ruși, acest drum trece prin Viena.

In vederea acestui scop, de ani de zile, a început Rusia opera sa murdară de conrupție printre poporul nostru

din Galiția. Socoteala era limpede: fi-va poporul nostru îngenunchiat brutal de Rusia, câștigat pentru cauza ei, atunci problema ridicării steagului țarist deasupra Carpaților va fi mult ușurată. Din contră, dacă cele 30 milioane de Ucraineni din imperiul țarist, sub influența fraților lor din Galiția, își vor face o idee justă despre interesele lor naționale și politice, atunci toate planurile de expansiune ale Rusiei vor fi zădărnicite.

Fără deslipirea provinciilor Ucrainene de Rusia, chiar înfrângerea cea mai cumplită a împărăției acesteia, n'ar da decât o slabă lovitură țarismului, care, întremat după câțiva ani, și-ar relua vechiul său rol de turburător al păcii europene. Numai o Ucrainâ liberă — unită cu tripla alianță — prin lărgirea teritoriilor ei dela Carpați până la Don și Marea Neagră, ar forma pentru Europa un zid de apărare în contra Rusiei, care ar face neputincios pentru vecie țarismul expansiv, și ar libera lumea slavă de influența vătămătoare a Panmoscovismului.

In plină cunoștință a misiunei sale istorice, de a și apăra vechea cultură în contra barbarismului asiatic al moscoviților, Ucraina a fost totdeauna un vrăjmaș declarat al Rusiei.

Dânsa a căutat mereu pentru aspirațiile sale naționale sprijin în apus, în special pe cel german. Hatmanii Bogdan Hmelnitzky și Doroșenko s'au adresat Germaniei, Mazepa, Suedici. Chiar pe timpul împărătesei Ecaterina II șleahta ucraineană a cerut ajutor la Curtea prusiacă în contra tiraniei moscovite. Demonstrațiile pentru Șevcenko dela Kiew din anul trecut vrăjmașe Rusiei și simpatizânde Austriei — simt dovada că gândirea politică ucraineană e pe calea vechilor tradiții istorice.

Noi—Ucrainenii din Rusia—care ne-am adunat într'o «*Asociație pentru liberarea Ucrainei*» ne vom da toate

puterile noastre pentru reușita despărțirei noastre de Rusia. In aceste momente grele, când națiunea noastră de ambele părți ale graniței așteaptă lupta hotărâtoare, — ne adresăm către întreaga lume civilizată. Cauza noastră dreaptă ne va fi un sprijin. Ne adresăm lumii civilizate —convinși adânc—*că chestia ucraniană este chestia democrației europene.* Numai atunci nu va fi Europa amenințată în Pacea sa, în cultura sa de teama invaziei Țarismului, când pe întinsele stepe ale Ucrainei se va ridica o cetate în contra Rusiei.

Marele jertfe, pe care le-a adus poporul nostru în decursul secolelor și le aduce încă, în luptele sale contra Rusiei, ne dă dreptul moral să atragem atenția și gândirea lumei civilizate, și să cerem **neatârnarea Ucrainei!**

In aceste timpuri când pe câmpurile de cadavre se hotărăște soarta popoarelor Europei, pentru ca chestia noastră să nu rămâie necunoscută Europei, ne adresăm cu acest apel la toate națiunile, a căror interese politice în aceste clipe mari, sunt una cu interesele Libertății și ale civilizației.

Uniunea pentru liberarea Ucrainei

D. Donțow — **A. Skoropyss-Joltuchowsky**
W. Doroschenko — **N. Zalizniak**
M. Melenewsky — **A. Juk**

25 August, 1914.

MANIFESTUL
COMITETULUI GENERAL UCRAINIAN [1])

Popor ucrainian!

Se apropie marele moment istoric.

Se hotărăşte soarta ţărilor şi a popoarelor.

La nimic n'au servit sforţările diplomaţilor pentru a menţine pacea în Europa.

Fortuna răsboiului a cuprins Europa, şi nimic n'o mai poate împrăştia.

Această fortună a cuprins înainte de toate ţările sub stăpânirea cărora se află şi poporul ucrainian.

Poporul ucrainian este unul din acele popoare asupra umerilor căruia va cădea toată greutatea acestui răsboiu şi a consecinţelor lui. In acest moment hotărâtor poporul care vrea să trăiască trebuie să aibă acelaş gând şi aceiaşi voinţă, şi cu această voinţă să se afirme astfel ca să devie factor istoric a viitorului statului şi neamului său.

De aceea—tocmai în acest moment hotărâtor—reprezentanţii poporului ucrainian din Galiţia, cari aparţin

[1]) Comitetul general ucrainian este în fruntea organizaţiunei politice a ucrainienilor din Galiţia; această organizaţie politică în momentul de faţă a unit într'o singură organizaţiune toate partidele ucrainiene, (partidul democrat-poporanist, radical şi cel social-democrat).

diferitelor curente politice sau unit în numele aceluiaș ideal național, formând un singur consiliu general ucrainian, care exprimă acelaș gând și acciași direcție, *înfăptuirea momentului de față.*

Noi nu suntem partizanii războiului, noi împreună cu întreaga lume culturală, considerăm pacea ca cel mai mare bun al omenirii. Dar, în Istoria țărilor și popoarelor, sunt momente când războiul devine neînlăturabil; și când nu se mai poate înlătura, atunci trebuie să facem ca jertfele comise de război să nu fie zadarnice, ca sângele părinților să aducă cât mai mult bine copiilor.

Calea care duce spre acest scop este netedă.

Resbelul l'a vrut Țarul Rusiei, Impăratul a tot puternic și absolut, care este în acelaș timp și dușmanul istoric al Ucrainei. Țarii Rusiei au călcat tractatul dela Pereiaslaw, prin care erau obligați să respecte neatârnarea Ucrainei. Ei au robit Ucraina liberă.

Imperiul țarist în curgere de trei secole duce o politică care are de scop nimicirea sufletului național al Ucrainei, printr'un șir de făr'de legi, pentru ca să distrugă poporul ucrainian, prefăcându-l îutr'un popor muscal.

Ucazul țarist a răpit poporului ucrainean cel mai sfânt drept al lui, dreptul *de-a vorbi limba părinților.*

In Rusia țaristă în momentul de față poporul cel mai asuprit este — poporul ucrainean.

Și când Rusia vrea războiu, aceasta o voește numai voracitatea ei care ca o linie roșie trece prin toată istoria acestui imperiu. Incă din timpurile principatului Moscovei, acaparând țări nouă, subjugând popoare, ea s'a transformat într'un colos care astăzi amenință pacea popoarelor europene, oprește în loc propășirea lor, cultura și ființa lor.

Această aviditate a imperiului țarist amenință de asemenea și viața noastră națională.

Dușmanul istoric al Ucrainei, nu poate privi liniștit că soarta noastră nu e întreagă în mâinele sale. Că nu întregul popor ucrainean geme sub groaznica sa stăpânire. Că mai există o părticică din țara ucraineană unde neamul ucrainean n'a pierdut drepturile sale, unde mai poate trăi o viață națională.

Pornind războiul împotriva monarhiei Austro-Ungare, Rusia amenință cu peirea vieței naționale ucrainene, care se află sub scutul legilor constituționale a imperiului austriac.

Victoria Rusiei, va aduce poporului ucrainean din Austro-Ungaria, același jug sub care gem 30 de milioane ucraineni de sub imperiul moscovit.

Așa dar, calea noastră e dreaptă.

Pe timpul complicațiunilor austro ruseșți, toate partidele ucrainene din Galiția, adunându-se la Lemberg la 7 Decembre 1912, au hotărît că pentru binele și viitorul poporului ucrainean în caz de conflict armat între țările de mai sus toți ucrainenii se vor declara de partea Austro-Ungariei și împotriva imperiului rus considerat ca cel mai mare dușman al Ucrainei.

Tot astfel și momentul de față cheamă întreg poporul ucrainean să se ridice ca un singur om *în contra* imperiului țarist, și *pentru* imperiul în care națiunea ucraineană a găsit libertate pentru propășirea sa.

Pasivitatea politicei Austro-Ungare față de intrigile țarismului rusesc, intrigi care aveau totdeauna de scop vătămarea intereselor popoarelor acestei monarhii — și mai înainte de toate vătămarea desvoltării de sine stătătoare a poporului nostru, de azi înainte trebue să înceteze.

De aceia, sfânta noastră datorie de azi înainte este să punem toate sforțările noastre pe altarul unei lupte supreme, pentru viitorul scumpei noastre țări.

Victoria imperiului Austro-Ungar va fi victoria noastră; și cu cât mai umilită va ieși Rusia din acest răsboi cu atât mai repede va suna ora liberării Ucrainici.

Popor ucrainian!

Numai acel popor are drept la existență care știe s'o înfăptuiască prin fapte hotărâtoare.

Uniunea ucrainiană generală te cheamă pe tine la fapte, cu ajutorul cărora tu vei dobândi drepturi noi, creând o epocă nouă în istoria ta, și vei ocupa astfel locul care ți se cuvine în rândul popoarelor europene.

Chemarea noastră să redeștepte în poporul nostru vechea vitejie căzăcească!

Intreaga noastră conlucrare să fie părtașă activă a faptelor viitoare!

Chemarea noastră să îmboldească toate sforțările morale și materiale, pentru ca dușmanul istoric al Ucrainei să fie sfărămat!

La luptă dar pentru idealul ce licărește în momentul de față, pentru unitatea ucrainiană.

Pe ruinele imperiului Țarist va răsări soarele Ucrainei libere!

Pentru Uniunea generală Ucrainiană,

Cost. Levitzky, *președinte.*

Mihailo Pavlic
Niculae Hankevici } *vice-președinți.*

Dr. Ștefan Baran, *Secretar.*

3 August 1914, Lemberg.

MANIFESTUL
UNIUNEI PENTRU LIBERAREA UCRAINEI
CĂTRE POPORUL ROMÂN

O lume întreagă urmărește cu o încordare strașnică, războiul istoric al Austro-Germaniei cu despotismul rus. Ani de zile, Rusia era pentru Apusul cultural, pericolul continuu, amenințând neatârnarea vecinilor, pacea și progresul Europei. A sosit momentul liberării de sub acest jug.

In fața înaintării victorioase a armatelor aliate, să clatină imperiul noului Tamerlan, și curând — se vor deschide porțile temnițelor, unde zac nenumărate popoare subjugate, odinioară libere și neatârnate — acum încătușate de puterea moscovită.

Aceste porți au fost zdruncinate de sforțările apăsaților, în avântul lor spre libertate. Nenorocirea comună face să cauți o izbăvire comună — găsești calea comună, calea ajutorului mutual — calea apărării comune.

Români! Frații voștri vor fi în curând sub același jug sub care zace Ucraina noastră. Vecinii voștri — înrudiți prin cultură încă de pe timpul lui Movilă, noi Ucrainenii din Rusia împreună cu frații voștri din Basarabia, împărțim aceiași soartă tragică și drăgostim aceleași visuri de libertate. Cu aceiași credință puternică urmărim împreună cu dânșii atitudinea voastră în războiul actual.

Suntem încredinţaţi, că şoaptele sirenelor ruseşti, nu vor putea să vă schimbe părerea că numai în alianţa cu vrăjmaşii Rusiei, se află salvarea României. Căci mersul victorios al muscălimei spre Constantinopol — «via Viena» nu numai nu vă va da Ardealul, ci pregăteşte întregei Românii soarta jalnică a Basarabiei.

Numai înfrângerea Rusiei, şi retragerea ei în hotarele etnografice ale vechei împărăţii moscovite, va asigura odată pentru totdeauna sfârşitul imperialismului rus, şi va fi chezăşia popoarelor vecine în contra năvălirilor ruseşti.

Nevoia să-şi asigure hotarele proprii şi datoria să libereze Basarabia de sub jugul asupritor al Rusiei, — suntem încredinţaţi — că va hotărî curând pe români să-şi lege interesele lor cu interesele Austriei şi Germaniei, cu interesele culturei şi a liberării popoarelor îngenuchiate de Rusia. Şi va sosì clipa fericită când România întregită. România mare, va intra ca altădată, într'o alianţă frăţească cu statul Ucrainean, mare şi neatârnat, pentru apărarea reciprocă în contra vrăjmaşului comun dela Nord,

In aşteptarea acestei clipe, noi cei adunaţi în «*Uniunea liberării Ucrainei*», trimitem salutarea noastră sinceră tutulor acelor patrioţi români, cari s'au declarat contra politicei viclene bizantine a Rusiei trădătoare, corupătoare şi nesăturate.

Caveant consules!

25 August 1914.

HARTA ETNOGRAFICĂ A UKRAINEI

Numele oraşelor din Ukraina austriacă sunt oficiale nemţeşti, iar din Ukraina rusească oficiale ruseşti.

——— Hotarul teritoriului Ukrainei; toate limbile de teritoriu sunt nesocotite. ------- Hotarele statelor. ..... Hotarele guvernamentale.

Oraşele de guvernământ sunt subliniate. Numele guvernămintelor sunt arătate nnmai acolo, unde diferă de numirea oraşului principal; nomenclatura rusească este păstrată întocmai.

Scara 1 : 7.500.000 0 100 200 300 Kilometri.

LITOGRAFIA F. GÖBL FII STR. REGALĂ 19. BUCUREŞTI

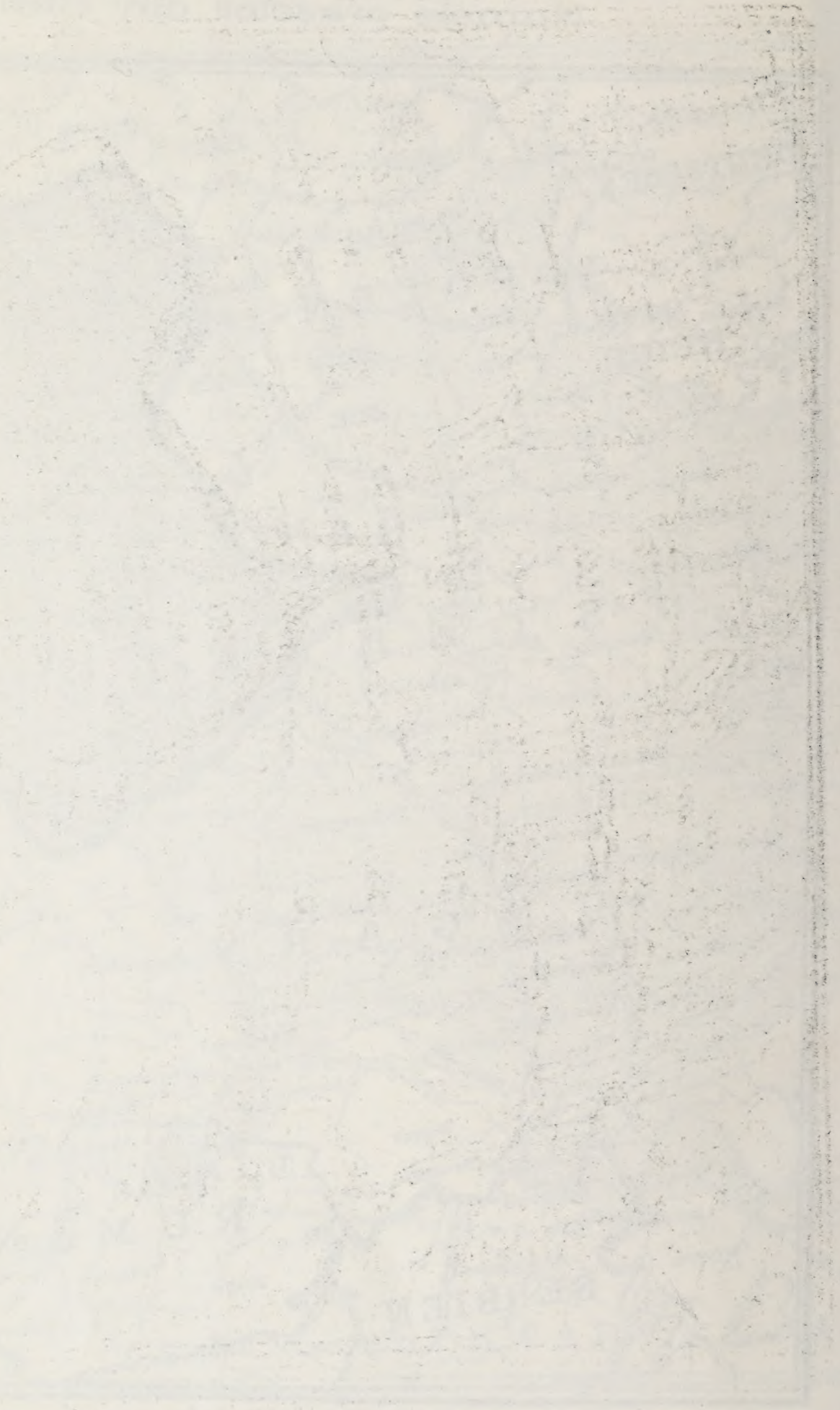

PREȚUL 20 BANI